

בע"ה

אבא שלי מספר תמיד על המבוכה שהיתה תוקפת אותו כל אימת שהיה עומד מול רובריקת "משלח יד האב" בטפסים שונים שמילא בצעירותו. ובאמת, מה היה נכון שיכתוב שם? באיזה שם מקצוע ניתן היה לפתור את העיסוק רב הפנים, רב השמות, הבלתי פוסק של סבא שלי, ישראל אלדד ע"ה. פובליציסט, או מורה, לוחם או פילוסוף, מתרגם, או פרשן או משורר..?

בימים הקרובים נזכה בע"ה להשלים את העלאת כתביו, תיעוד מפעל חייו ותולדותיו לאתר אינטרנט שיוקדש כולו לכבודו, ולזכרו האהוב. בחודשי הנבירה והעיון הארוכים שזכינו להם, אבא ואני, בעבודת המיון והסריקה בבניית האתר, עלתה על דעתי עוד תשובה לחידת משלח יד האב: סבא היה להטוטן אש.

מבין הכתבים שלו, מבעד לתצלומים, דרך קטעי הוידאו העוצמתיים בחיותם, ניבטת עלינו בבואתו, מלהטטת בוירטואזיות פלאית בין עולמות רבים כל כך, והלב שלו להבה, וחום, ולהט כיסופים בווער, והם כולם מעידים עליו שכך היה.

ודווקא להטוטים שבגוף לא היו הצד החזק שלו. בספרו האוטוביוגרפי, "מעשר ראשון", הוא נזכר כיצד היה תלוי על מרזב כשניסה להמלט מן החיילים הבריטים שדלקו אחריו, ואיך נפל ממנו, גובה ארבע קומות, נפילה שבעטיה נלכד ונאסר לשנתיים תמימות (עד לבריחתו), וגופו השבור והמרוסק הוכנס בגבס עד צוואר. כלא בתוך כלא.

והוא מספר שבכל משך נפילתו מקומה ד' לארץ, ראה בעיני רוחו את דמותם של אביו ואמו המתים. תחילה אמו, ואח"כ אביו. וכך הוא כותב:

"היא עמדה אז למעלה, באותו חלון שממנו ירדתי. משולהבת ונמרצת ודוחקת בי – מהר מהר! אני יורד, והיא כפופה מלמעלה מעלי, פיה פעור – ספק לזעקת שבר, שהייתי רגיל לשכמותה מפיה, ספק לצחוק מלא, גואה על גלי שמחת חיים מנצחים, שאף אותו ידעתי יפה יפה [...] והצינור שבור היה, וכפוף באחד המקומות. הכל הסתחרר, היא נעלמה מעיני. [...] ולפני אבדן ההכרה עוד הספקתי לראות אותו... עמד אבא שלי אותה שעה למטה ללא צעקה, שלצעוק לא ידע, אך בבטחון פרס את ידיו על המרצפת וקלט את גופי שצנח. ובבת צחוק אמר: 'מתון מתון בני, לברוח צריך, מצווה, אבל להיהרג או להעשות בעל מום?' [...]

אני שדם חסידי ריזשין מצד אמא גבר בי על דם אבי עליתי מעלה מעלה, ומכיון שנסתמו

מאחורי דלתות המתינות של אבא, קפצתי מחלון אמא. רק לא להמתין. רק לא להמתין.

כך ראיתי אותם, לאחרונה יחד, את שניהם המשלימים אותי, באותו רגע רציני בחיי, כשהייתי נתון בין שמים וארץ, [...] חלש הייתי מכל וחזק מכל כי על כן עמדו הם שניהם עמי. מאז אני יודע שאין אדם נפרד מהם לעולם".

המרזב אמנם ניתק ונשבר, אך תחתיו נבנה סולם, גבוה ומפואר לאין ערוך. בכתביו הרבים, המגוונים, סולם זה עובר כחוט שדרה ומחבר ביניהם חיבור עקבי וחזק. סבא ראה בסולם "סמל הסמלים שלנו" הייצוג המושלם להווייתו, ייעודו ומהותו של עם ישראל על תולדותיו. ולפיכך גם את העיתון שערך והוציא (ואף היה הוא עצמו מרבית כותביו, תחת פסבדונים שונים) קרא בשם "סלם-למחשבת מלכות ישראל".

ובספרו "הגיונות מקרא" הוא מסביר מדוע חלום סולם יעקב הוא, כלשונו, "חלום מחוקק", וכיצד הרוח הישראלית היא רוח סולמית כזאת, עולה ויורדת **רצוא ושוב**. וכך הוא כותב:

"הנפש הישראלית מתוחה בין הפיסיקה והמיטפיסיקה, אבל המתח הזה איננו קבוע ועומד, זה הוא מתח דינאמי ויוצר, הוא גם לוחם. הארץ בכוח המשיכה שבה, בטבע, בטבעיות שבה, מכבידה, כובלת, כופתת כאל מזבח. השמים ממעל באין-סוף שלהם, בבלתי-ידוע שלהם, מרתיעים וקוסמים, מערפלים ומושכים. מרגיש אדם את עצמו בטוח מאד כשהוא תקוע בשתי רגליו באדמה, אך הוא מרגיש את עצמו קטן מאד והוא רוצה לעלות. רוחו מושכת אותו אל העולמות העליונים. רגלי הסולם ברורות מאד, ראשו אינו נראה, רק שלבים ראשונים נראים, אבל מי שעתיד שמו להיות "ישראל", מי אשר ישרה עם אל, מי אשר כוח לוחם ויוצר בו — הוא אינו שואל לאחרית של כל אחרית, אינו שואל למיטפיסיקה ואינו נכנע לפיסיקה. הוא עולה בסולם.

[...] והסולם הוא הכוח הדינאמי המשלים את היציבות. זה כוחה של האידיאה, זה מותר האדם על הבהמה. האדם נצטוו להעמיד סולם ולעלות בו. החלום אינו רק סינתיזה של שני האבות, לא רק ביטוי לחויות עבד כי אם גם צו לעתיד, החלום הוא חלום מחוקק."

תנועה זו פועמת בכל יצירתו של סבא ע"ה. רגליו נטועות בארץ, והוא משוקע עמוק עמוק בהתרחשות הפוליטית, האקטואלית, לוחם את מלחמת חירות ישראל של דורו שלו, מסתתר, נאבק, מנסח כרוזים ומאמרים, יושב במאסר, מקים רשימה ומתמודד בבחירות לכנסת ישראל.. וראשו בשמים, והגיונות ליבו עולים וכוספים לכינונה של מלכות ישראל, לבא משיח בן דוד, ובתווך, הוא

כותב פירוש לפרשיות התורה, הוא מתרגם את כתבי ניטשה לעברית, הוא מלמד שירת משוררו המובהק אורי צבי, ועולה, ויורד בסולם, רצוא ושוב. נע בין בית אביו הנטוע בארץ, בציונות, מתון מתון, ובין בית אמו, בית רוח, ואמונה וחסידות, המפציר בו: טוס, נסוק, עלה מעלה מעלה.

ובזה הסולם עלה וירד, בזה הסולם ראה את כולנו יורדים ועולים **כחוק** ישראל, ואת זה הסולם בקש כל ימיו לכונן למשיח בן דוד, למלכות ישראל.

את שורות ההקדשה המופיעות כאן בתצלום חיבר סבא שלי על גבי ספר שיריו של מפקדו, אברהם (יאיר) שטרן, אותו נתן **ביום צאתם לאור, לבנו, יאיר, והוא עוד לא בן שמונה. יאיר הבן** לא זכה להכיר את אביו מעולם. ובהקדשה זו יש בחינת מעט המחזיק את המרובה עבור מי שמבקש להתבונן במעין רישום דיוקן מהיר של סבא, שכל להטוטי לב האש המרהיבים שלו, כל אהבתו וגעגועיו, חכמתו וכחו היו נתונים להיות סולם למלכות ישראל המתחדשת כקדם:

***

לסבא שלי יש סולם, מגיע הוא עד השמים ממש.

ואל שלבי הסולם האלה אנחנו נושאים עינינו.

יהא אתר זה קרקע ראווה לנטיעותיו, ובית לכל מי שחפץ לקרוא בכתביו, לפגוש בו מעט, ולטפס בשלבי הסולם, מתון מתון, מהר מהר, אחריו.